

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.I.541/2023/7.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Domonyai Alexa, a tanács elnöke
Dr. Tuba István Krisztián, előadó bíró
Dr. Gimesi Ágnes, bíró
Dr. Kardos Andrea, bíró
Dr. Schmidt Péter, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2023. december 5.
Az ügy tárgya: jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntette
Terhelt(ek): Terhelt1
Elsőfok: Balassagyarmati Járásbíróság, 12.B.89/2021/11., ítélet, tárgyalás,
2022. január 3.
Másodfok: Balassagyarmati Törvényszék, 9.Bf.25/2022/9., ítélet, nyilvános ülés,
2022. szeptember 14.
Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntette miatt Terhelt1 ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Balassagyarmati Járásbíróság 12.B.89/2021/11. számú és a Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 9.Bf.25/2022/9. számú ítéletet hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Balassagyarmati Járásbíróság a 2022. január 3. napján kihirdetett 12.B.89/2021/11. számú ítéletével Terhelt1 terheltet bűnösnek mondta ki jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 408. § (1) bekezdés a) pont]. Ezért őt 300 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, a pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000 forintban határozta meg. Rendelkezett arról, hogy az így kiszabott összesen 900.000 forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként egy-egy nap fogházbüntetésre kell átváltoztatni. A terhelttel szemben 205.000 forint összegre vagyonekobbzást rendelt el, és végleges hatállyal eltiltotta a pénzügyi szolgáltatás végzésére irányuló foglalkozások gyakorlásától. Rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről is.

[2] A kétirányú fellebbezések folytán eljáró Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2022. szeptember 14. napján meghozott 9.Bf.25/2022/9. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a vagyonekobbzás összegét 255.000 forintban állapította meg, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[3] **II.** A bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozat ellen a terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt, amelyben a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont szerinti felülvizsgálati okra hivatkozott.

[4] Indítványában előadott álláspontja szerint az eljáró bíróságok anyagi jogi jogszabálysértést követtek el, amikor a terheltet bűnösnek mondták ki jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntetében és büntetést szabtak ki vele szemben.

[5] A védő szerint az elsőfokú bíróság helytelenül következtetett egyrészt arra, hogy közeli ismerősöknek, kollégáknak, barátoknak kamatra kölcsönt nyújtani a társadalom által egyértelműen erkölcsileg elítélendő magatartás, másrészt arra, hogy ezzel – a bűnösségét végig tagadó terhelt – tisztában volt. A védő álláspontja ezzel szemben az, hogy a fenti magatartás nem minősül erkölcstelennek, a jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntette megvalósulásához továbbá „szabályozottság szükséges”, valamint az, hogy a kölcsönnyújtás lehetősége előre meg nem határozott kör számára álljon nyitva. Hangsúlyozta, hogy a terhelt kizárólag közeli ismerőseinek, kollégáinak és barátainak nyújtott kölcsönt, nem bárkinek. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság a magatartás erkölcstelenségére vonatkozó megállapításait a másodfokú ítélet az indokolásból mellőzte.

[6] Vitatta, hogy a terhelt magatartása a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) üzletszerű pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó fogalmának megfelelt, illetve azt is, hogy a terhelt esetében a szándékosság megállapítható.

[7] Hivatkozott arra is, hogy a Btk. 20. § (2) bekezdése szerint büntethetőséget kizáró ok, ha az elkövető abban a téves feltevésben követi el a cselekményt, hogy az a társadalomra nem veszélyes, és erre a feltevésre alapos oka van. Előadta, hogy a jogellenességben való tévedés éppen a Btk. keretdiszpozícióját kitöltő alacsonyabb szintű jogszabályok ismerete kapcsán tipikus, mert hiányozhat a társadalomra veszélyesség tudata, ha az elkövetőnek nem áll módjában megismerni a vonatkozó, de nem büntetőjogi szabályokat, vagy azokról téves tájékoztatást kapott olyan személytől, akinek a szakértelmében okkal bízhatott.

[8] Rámutatott, hogy a Ptk. általános szabályként írja elő, hogy a pénztartozásért kamat jár, a szívességi kölcsönt külön, az egyes szerződéseknél szabályozza, de ez a jelen esetben irreleváns, mert a terhelt „általános kölcsönszerződéseket” kötött.

[9] A BH 2002.423. szám alatt közzétett határozat II. pontjára utalva kifejtette, hogy a jogosulatlan pénzügyi szolgáltatási tevékenység büntetével kapcsolatban a társadalomra veszélyességben való tévedés megállapítására akkor nincs alap, ha az elkövető nem ismeri ugyan a Hpt. rendelkezéseit, de a kamatos kamat felszámításával kapcsolatban felismeri a magatartás jogellenességét és annak veszélyes vagy erkölcstelen voltát. Álláspontja szerint ebből következően a szakmunkás végzettségű terhelt alappal hivatkozhat a társadalomra veszélyességben való tévedésre, ha a Hpt. rendelkezéseit nem ismerte és nincs egyéb, erkölcsileg vitatható többletmagatartás (például kamatos kamat felszámítása) sem.

[10] Hangsúlyozta, hogy a terhelt nem kötött ki az „adósok helyzetét veszélyeztető” mértékű kamatot, nem viselkedett tisztességtelenül velük szemben, mindössze segíteni kívánt rajtuk, a kamat kikötését pedig ügyfelei ajánlották fel, éppen ezért nem fogadható el a másodfokú ítélet azon megállapítása, amely szerint a jószolgálati kölcsönnyújtás kritériumát meghaladó, ellenértéket és haszonszerzési célt feltételező, befektetésnek szánt kölcsönök nyújtása történt. Álláspontja szerint mindezt a tanúk vallomásai is alátámasztották, akik védence cselekményére segítő tevékenységként tekintettek, magatartását semmiképp nem helytelenítették, kizárólag az egyetlen másképp valló tanú hamis vallomásán alapult a jelen eljárás megindulása, aki ezúton kívánta elkerülni a kölcsön visszafizetését. A védő szerint mindezek miatt a terhelt felmentése lett volna indokolt.

[11] Hivatkozott arra is, hogy a bíróságnak a titkos információgyűjtés anyagát a bizonyítékok köréből ki kellett volna rekesztenie, mivel a Be. 234. § (1) bekezdése szerinti feltételek nem álltak fenn.

[12] Mindezek alapján a védő indítványozta, hogy a Kúria állapítsa meg, hogy a jogerős ítélet meghozatalára a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában meghatározott módon került sor, és a Be. 662. § (2) bekezdése alapján az ítéletek megváltoztatásával hozzon törvénynek megfelelő határozatot.

[13] A Legfőbb Ügyészség a BF.642/2023/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[14] Álláspontja szerint a BH 2012.186. szám alatt közzétett eseti döntésre is figyelemmel kizárt a felülvizsgálati indítvány azon részét, amelyben a védő az alapügyben a nyomozás során beszerzett lehallgatási anyag bizonyítékként történő felhasználását támadja, mivel az a tényállás megalapozottságának támadása, amelyre felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség.

[15] Alaptalannak tartotta a védő indítványát azon részeiben, amely szerint egyrészt az elkövetett cselekmény nem veszélyes a társadalomra, másrészt a bíróságok a Btk. 20. § (2) bekezdése ellenére állapították meg a terhelt bűnösségét.

[16] Utalt rá, hogy az irányadó – és a felülvizsgálati eljárásban nem támadható – tényállás tartalmazza, hogy a terhelt a 2012. évtől kezdődő és 2020. év első felével záródó időszakban, azaz éveken keresztül rendszeres jelleggel több személynek pénzkölcsönöket folyósított, havi legalább 10% kamat megfizetésének kötelezettsége mellett. Álláspontja szerint ez a tevékenység (figyelemmel annak üzletszerű jellegére) a 2013. december 31. napjáig hatályos, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (rég Hpt.) 3. § (1) bekezdés b) pontjában írt, valamint az ezt követően hatályba lépett Hpt. 3. § (1) bekezdés b) pontjában írt pénzügyi szolgáltatási tevékenységnek minősült, amelyet csak az adott törvényben meghatározott jogszabályi előírások mellett lehetett végezni, erre pedig a terhelt nem volt jogosult, tevékenysége így kimerítette a Btk. 408. § (1) bekezdés a) pontjában írt törvényi tényállást. A terhelt a pénzkölcsönök rendszeres haszonszerzés végett történő folyósításával a pénzügyi rendszer törvényes működéséhez, a kölcsönt felvevő adósok védelméhez fűződő társadalmi érdeket sértette, így a cselekménye mind annak elkövetésekor,

mind annak elbírálásakor jogellenes és társadalomra veszélyes volt. Kiemelte, a cselekmény társadalomra veszélyességének megítélése szempontjából közömbös, hogy a pénzkölcsönöket felvevő személyek a terhelt cselekményét miként ítélték meg.

[17] A BH 2023.120. indokolása [58] bekezdésére és a BH 2011.183. számú határozatra is utalva kifejtette, hogy a felülvizsgálati eljárásban tévedésre mint büntethetőséget kizáró okra hivatkozni csak akkor lehet, ha az irányadó tényállás tartalmaz olyan ténybeli körülményeket, amelyek alkalmat adhatnak ilyen jogkövetkeztetés levonására. Azonban a jogerős, ügydöntő határozatban megállapított történeti tényállás a cselekmény társadalomra való veszélyességében való tévedésre alapot adó ténybeli körülményt nem tartalmaz.

[18] Kifejtette, helyesen utal a felülvizsgálati indítvány arra, hogy hiányozhat a társadalomra veszélyesség tudata, ha a keretdispozíciót kitöltő alacsonyabb szintű jogszabályt az elkövetőnek nem állt módjában megismerni, ez azonban olyan helyzetre vonatkozik, ahol a kerettényállások tartalmát alkotó tényleges életviszonyok, és az azokkal összefüggő törvényhozói tilalmak gyorsan változnak. A pénzkölcsön kamat fejében történő rendszeres nyújtása azonban több évtizedes jogi szabályrendszerre épül, évtizedek óta engedélyhez kötött a pénzügyi szolgáltatási tevékenység (korábban pénzügyi tevékenység) végzése. Kétségtelen, hogy a terheltnek a közel 8 évet felölelő elkövetési időszak alatt lett volna módja megismerni a háttérnormákat, ebből következően pedig a társadalomra veszélyességben való tévedése sem állhatott fenn. Megjegyezte még, hogy a terhelt által az irányadó tényállás szerint kikötött havi 10 %-os kamat messze meghaladta a mindenkori jegybanki alapkamatot.

[19] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Be. 662. § (1) bekezdése alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen a Balassagyarmati Járásbíróság 12.B.89/2021/11. számú és a Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 9.Bf.25/2022/9. számú ítéletét hatályában tartsa fenn.

[20] **III.** A felülvizsgálati indítvány részben a törvényben kizárt, részben nem alapos.

[21] 1. A Be. XC. Fejezetében szabályozott felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, annak lefolytatására kizárólag a törvényben meghatározott okok alapján, az ott meghatározott feltételekkel és szabályok szerint kerülhet sor.

[22] A Kúria a felülvizsgálati indítványt – a törvényben meghatározott kivétellel – tanácsulésen bírálja el [Be. 660. § (1) bekezdés]. A Kúria a felülvizsgálati indítványról nyilvános ülésen határoz, ha a terhelt vagy a védő a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány kézbesítésétől számított nyolc napon belül ezt indítványozta, vagy ezt a tanács elnöke egyéb okból szükségesnek tartja [Be. 660. § (2) bekezdés a), b) pont].

[23] A felülvizsgálati indítvány nem irányult a terhelt terhére, ezt meghaladóan pedig a tanács elnöke nem tartotta szükségesnek nyilvános ülés tartását. Ezért a Kúria a felülvizsgálati indítvány elbírálására a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulést tűzött ki és a megtámadott határozatot a Be. 659. § (5) bekezdésének megfelelően, a felülvizsgálati indítványban meghatározott okok alapján bírálta felül, emellett vizsgálta a Be. 659. § (6) bekezdése szerinti esetleges további eljárási szabálysértéseket.

[24] A Be. 648. §-a értelmében felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a) a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt, b) eljárási szabálysértés miatt, c) az Alkotmánybíróság vagy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján, d) a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés esetén van helye.

[25] A Be. 659. § (5) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül. Ez alól a Be. 659. § (6) bekezdése fogalmaz meg

kivételt, miszerint, ha a felülvizsgálati eljárás lefolytatásának helye van, a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

[26] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a terhelt büntetőjogi felelősségét a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével állapította meg.

[27] Be. 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban azonban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A tényállás támadhatatlansága azt jelenti, hogy felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás, az abban foglalt tények, valamint a tényállás megállapításához vezető okfolyamat, a bizonyítás törvényessége, a bíróság bizonyíték-értékelő tevékenysége nem vitatható.

[28] A Be. 659. § (1) bekezdése ezzel összhangban azt tartalmazza, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[29] Így a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs tehát lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, valamint a – büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül – kiszabott büntetés, illetve mértékének vitatására.

[30] 2. Az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által is – a terhelt által megszerzett kamatok összegének pontosításával – irányadónak tekintett tényállás lényege a következő.

[31] Terhelt1 terhelt legkésőbb 2009. évtől kezdődően, helységi jogszabályi engedély nélkül több, az ismeretségi köréből hozzá pénzért forduló személynek adott részben baráti alapon, kamatmentesen, valamint üzletszerűen kölcsön havi, legalább 10 %-os kamatra különböző pénzeszegeket.

[32] A terhelt 2012. és 2018. között legalább tíz alkalommal adott kölcsön volt kollégája, tanú1 kérésére alkalmanként 20-30.000 forint összegeket. Ezen pénzeszegek átadására szóbeli megegyezés alapján került sor, a terhelt az általában egy hónap futamidőre adott kölcsönök esetében 5.000 forint kamatot kötött ki. tanú1 a kért kölcsönöket kamattal növelten visszafizette.

[33] tanú1 2018. február 11-én már 300.000 forintot kért kölcsön és kapott a terhelttől. tanú1 szóban kötelezettséget vállalt arra, hogy a kért pénzt tíz hónapon keresztül, havi 50.000 forint összegű részletekben fizeti vissza. Mivel azonban csak részben, 300.000 forint összegben tudta határidőben visszafizetni a kölcsönt a terhelt részére, a terhelt 2019. április 26-án egy írásbeli megállapodást íratott alá vele, melyben tanú1 arra vállalt kötelezettséget, hogy 2019. december 31-ig 500.000 forintot fog visszafizetni a terheltnek. tanú1 2019 őszén további 200.000 forintot fizetett a terheltnek, akinek kérelmére – a teljesítés ellenére – 500.000 forint megfizetésére fizetési meghagyást bocsátatott ki.

[34] A terhelt 2019. évben legalább 3 alkalommal adott kisebb, 30.000 forint körüli összegeket, kamat felszámításával kölcsön a buszvezetőként dolgozó munkatársa, tanú2 részére. 2020 áprilisában tanú2 300.000 forint kölcsönt kért a terhelttől, akivel szóban abban állapodtak meg, hogy azt négy részletben, havi teljesítéssel akként kell visszafizetnie, hogy az első három hónapban egyaránt 100.000 forintot, majd a negyedik hónapban további 90.000 forintot kell törlesztenie. tanú2 a kapott kölcsönt visszafizette a terhelt részére, azonban a

fennmaradó 90.000 forint kamatról a terhelt – a vele szemben időközben megindult büntetőeljárás miatt – lemondott.

[35] A terhelt 2020. évet megelőzően több alkalommal nyújtott több esetben kamatos kölcsönt kollégájának, tanú3nak; volt olyan alkalom is a 2018-2019. években, hogy tanú3 az általa kért 60.000 forint kölcsönt a következő hónapban 65.000 forint összegben fizette vissza annak érdekében, hogy a későbbiekben is tudjon a terhelthez kölcsönért folyamodni. Utolsó alkalommal a terhelt és tanú3 2020. április hó elején megállapodtak abban, hogy a terhelt 10 % kamat kikötése mellett 2.500.000 forintot ad kölcsön tanú3 részére, melyről 2020. április 7. napján írásbeli megállapodást kötöttek. tanú3 a kért kölcsön után az első három hónapban 750.000 forintot fizetett meg kamatként, majd 2020-ban több részletben visszafizette a terhelt részére a tőkeként számolt 2.500.000 forint összeget. A büntetőeljárás megindulását követően a terhelt 750.000 forint kamatot visszafizetett tanú3nak.

[36] A terhelt 2020. év első felében több alkalommal adott kölcsön autóbusszvezető kollégájának, tanú4nek különböző összegeket. A kölcsönök során úgy állapodtak meg, hogy a kért 15.000 forintot a következő hónapban 20.000 forint összegben fogja Terheltnak visszafizetni, ha ennek nem tud határidőben eleget tenni, akkor a következő hónapban további kamattal növelt összeget fizet a terhelt részére. 2020. március 20-án tanú4 szóban megállapodott a terhelttel abban, hogy ad neki kölcsön 150.000 forintot, melyhez hozzászámítva a többi - 100.000 forintra tehető - tartozását, öt hónapon keresztül havi 60.000 forinttal fogja törleszteni. A megállapodásuk alapján a terhelt 150.000 forint kölcsönt adott tanú4 részére. tanú4 ezt követően is kért kölcsönöket a terhelttől.

[37] A terhelt magatartása a Hpt. 3. § (1) bekezdés b) pontja szerinti pénzügyi szolgáltatásnak minősül. A pénzügyi szolgáltatási tevékenységet a Hpt. 3. § (3) bekezdése értelmében kizárólag a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatkörében eljáró Magyar Nemzeti Banknak az e törvény alapján kiadott engedélyével végezhető. Pénzügyi szolgáltatást kizárólag pénzügyi intézmény – ennél fogva természetes személy nem – végezhet [Hpt. 7. § (3) bekezdés].

[38] A terhelt az általa végzett pénzügyi szolgáltatásnak minősülő tevékenysége során úgy járt el, hogy nem rendelkezett a hitelintézetek működésének felügyeletét ellátó Magyar Nemzeti Bank engedélyével, ezért a kölcsönügyletek során beszedett kamatokkal legalább 255.000 forint jogtalan haszonra tett szert.

[39] A Kúria az állandó gyakorlata szerint a fentiekben túl a tényállás részének tekintette a jogerős ítéletben ítéletszerkesztési hiba folytán a jogi indokolásban szerepeltetett tényállításokat is (BH 2016.163.III., BH 2006.392.). Így a másodfokú bíróság által rögzítetteket, amely szerint a terhelt 2014. évtől vezetett naplót nevekkkel, monogramokkal, azok mellett feltüntetett összegekkel, valamint több kölcsönszerződés, megállapodás, tartozás elismerő nyilatkozat lefoglalására került sor {Balassagyarmati Törvényszék 9.Bf.25/2022/9. számú ítélete [23] bekezdés}.

[40] 3. A Kúria megállapította, hogy a védő felülvizsgálati indítványát részben a tényállás felülvizsgálati eljárásban tilalmazott támadására építette, amikor a nyomozás során folyt titkos információgyűjtés eredményének a büntetőeljárásban való felhasználhatóságát vitatta. Ez ugyanis bizonyíték, amelyet a tényállás megállapítása során értékelt a bíróság, ezért a felülvizsgálati eljárásban – a kifejtettekre tekintettel – nem vizsgálható.

[41] Hasonlóan, az eltérő tényállás igényével lépett fel a védő, amikor a felülvizsgálati indítványában azt a tényállítást tette, hogy a terhelt (volt) munkatársai mint kölcsönvevők ajánlották fel a terhelt részére a kamatfizetést, amelyet a terhelt elfogadott. Az irányadó tényállás szerint ugyanis a pénzkölcsön kamatát a terhelt kötötte ki, ingyenes kölcsönnyújtásról eleve szó sem volt.

[42] 4. A felülvizsgálati indítvány ezen túl támadta a bűncselekmény tényállási elemeinek megvalósulását, valamint vitatta a terhelt bűnösségét, másodlagosan büntethetőséget kizáró okra is hivatkozott.

[43] 4.1. Az elkövetéskor és az elbíráláskor is hatályos Btk. 408. § (1) bekezdés a) pontja szerint jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntettét követi el, aki törvényben előírt engedély nélkül pénzügyi szolgáltatási vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységet végez.

[44] E törvényi tényállás ún. keretdiszpozíció, amelyet tartalommal más törvény, jelen esetben a Hpt. részletes rendelkezései töltenek ki.

[45] A jogosulatlan pénzügyi szolgáltatási tevékenység büntette megvalósul, ha a magánszemély elkövető erre vonatkozó engedély hiányában rendszeresen és haszonszerzés végett pénzkölcsönzési tevékenységet folytat (BH 2017.217.II.).

[46] A Hpt. vonatkozó, pénzkölcsön rendszeres nyújtásával összefüggő, a büntetőjogi értékelés szempontjából jelentős rendelkezései a következők.

[47] Pénzügyi szolgáltatás a hitel és pénzkölcsön üzletszerű nyújtása forintban, devizában vagy valutában [Hpt. 3. § (1) bekezdés b) pont].

[48] A Hpt. 6. § (1) bekezdés 40/b) pont ba) alpont szerint pénzkölcsönnyújtás – többek között – a hitelező és az adós között létesített kölcsönszerződés alapján a pénzügyi tevékenységre bocsátása, amelyet az adós a szerződésben megállapított időpontban – kamat ellenében vagy anélkül – köteles visszafizetni. A fogalom lényegében megfelel a polgári jog kölcsön [Ptk. 6:383. §], illetve – kamat kikötése nélkül – a szívességi kölcsön (Ptk. 6:388. §) fogalmának.

[49] A Hpt. rendelkezéseire figyelemmel téves a védő azon hivatkozása, hogy „szabályozottság” hiányában nem valósulhatott meg a jogosulatlan pénzügyi tevékenység. Éppen a törvényi szintű, részletes szabályozás teszi lehetővé, hogy a Btk. kerettényállásként „vegye igénybe” a Hpt. vonatkozó rendelkezéseit.

[50] Nem vitásan a terhelt és az adósai között szóban, illetve írásban rögzítetten kölcsönszerződések jöttek létre, amelyek alapján az adósoknak kamatfizetési kötelezettsége is keletkezett.

[51] A pénzkölcsön nyújtása nem minden esetben, hanem akkor minősül pénzügyi szolgáltatásnak, amennyiben az üzletszerű, ekként a terhelt cselekménye is akkor büntethető, ha a tevékenység üzletszerűnek minősül.

[52] Az üzletszerűség büntetőjogi fogalom is, azonban – a kerettényállásra tekintettel – ebben a vonatkozásban nem a Btk., hanem a Hpt. fogalommeghatározása irányadó (BH 2013.145.).

[53] A Hpt. 6. § (1) bekezdés 116. pontja szerint üzletszerű tevékenység az ellenérték fejében nyereség, illetve vagyonszerzés végett – előre egyedileg meg nem határozott ügyletek megkötésére irányuló – rendszeresen folytatott gazdasági tevékenység.

[54] A Kúria az irányadó tényállás alapján azt állapította meg, hogy a terhelt által folytatott tevékenység tekintetében az üzletszerűség Hpt.-ben megfogalmazott kritériumai maradéktalanul fennálltak.

[55] Az üzletszerűség fogalmi elemei konjunktívek, vagyis együttesen kell megvalósulniuk ahhoz, hogy a tevékenység – egészében tekintve – üzletszerűnek minősüljön.

[56] A terhelt ellenérték fejében kötötte a kölcsönügyleteket, mivel a határidőre kölcsönadott összegeknél jelentősen többet követelt vissza, lényegében magas kamatot számított fel, ami egyben a nyereségszerzés feltételének is megfelel.

[57] A védő érvelésére tekintettel hangsúlyozza a Kúria, hogy nem önmagában a Ptk. által szabályozott ügyleti kamat kikötése tette jogellenessé a terhelt magatartását, hanem a kölcsönnyújtások rendszeressége, és erre is figyelemmel a tevékenység üzletszerűsége.

[58] A terhelt pénzügyi jellegű szolgáltatása rendszeres volt, mivel négy személy részére, fejenként is többször, összesen legalább 17 alkalommal, több éven keresztül nyújtotta a kölcsönösszegeket.

[59] A védő vitatta az üzletszerű tevékenység harmadik fogalmi elemét is azzal, hogy a tényállásban foglalt ügyletek előre egyedileg meghatározottnak tekinthetők, mert a terhelt nem akárkinek, hanem kizárólag kollégáinak, közeli ismerőseinek és barátainak adott kölcsön.

[60] Ezzel a Kúria nem értett egyet. Az előre, egyedi módon meghatározottság lényegében a rendszeresség ellentétének tekinthető. Vagyis az ügyletek előre meg nem határozottak, ha a hiteligénylők köre esetleges {BH 2019.262. indokolás [31] bekezdés}.

[61] A Hpt. szerinti üzletszerűség megállapíthatósága szempontjából nincs annak jelentősége, hogy a jogosulatlan pénzügyi szolgáltatás meghatározott tulajdonsággal rendelkező, azonban egyedileg előre nem rögzített személyi kört érint. Más szóval a szolgáltatás üzletszerűen üzött lehet attól függetlenül, hogy a szolgáltatás nyújtója a lehetséges jövőbeni ügyfelek körét korlátozza kollegiális, baráti, ismerősi, lakóhely szerinti vagy más tulajdonság alapján képzett csoport tagjaira.

[62] Mindebből következően a pénzkölcsön ügyletek csak akkor minősülhetnek egyedileg előre meghatározottnak, amennyiben az első szerződés tényleges megkötésekor a további ügyletek lényeges elemei (adott esetben a felek, ügyletek száma, kölcsön) összege, futamideje, ügyleti kamat) is előre meghatározottak, a terhelt által elhatározottak. Jelen ügyben éppen ennek az ellenkezője állapítható meg. A terhelt időben elhúzódóan, nem egységes elhatározással, esetenként kifejezetten eltérő, így előre nem rögzített feltételek mellett, (de összességében rendszeresen) nyújtotta a pénzkölcsönt.

[63] Ezért az üzletszerűség, mint a pénzügyi szolgáltatás elengedhetetlen fogalmi eleme annak ellenére megállapítható a terhelt tevékenysége vonatkozásában, hogy a kölcsönöket kizárólag a kollégái vagy volt kollégái részére nyújtotta. Vagyis a terhelt a korlátozott személyi körre tekintettel sem mentesül a Hpt.-ben foglalt szabályok (így a speciális működési engedély követelménye) alól.

[64] A rendszeres, üzletszerű tevékenységet támasztja alá az is, hogy a terhelt a kölcsönnyújtásokról több éven keresztül nyilvántartást (naplót) vezetett.

[65] A Hpt. 3. § (1) bekezdésében meghatározott pénzügyi szolgáltatást – ha törvény eltérően nem rendelkezik – kizárólag pénzügyi intézmény végezhet [Hpt. 7. § (2) bekezdés]. Pénzügyi intézmény a hitelintézet és a pénzügyi vállalkozás [Hpt. 7. § (1) bekezdés]. A hitelintézet és a pénzügyi vállalkozás alapításához a Magyar Nemzeti Bank mint felügyeleti szerv engedélye szükséges [Hpt. 14. § (1) bekezdés a) pont, 15. § (1) bekezdés a) pont].

[66] Ezen túl – ha törvény másként nem rendelkezik – kizárólag a Magyar Nemzeti Banknak a Hpt. szabályai szerint kiadott engedélyével végezhető a fenti pénzügyi szolgáltatás [Hpt. 3. § (3) bekezdés]. A törvény a pénzügyi szolgáltatás vonatkozásában nem tesz kivételt a természetes személy tekintetében az engedélyeztetési kötelezettség alól, valamint magánszemély pénzügyi intézménynek sem minősülhet. Vagyis a terhelt több okból sem volt jogosult a vád tárgyává tett pénzügyi szolgáltatás nyújtására.

[67] Nem vitatottan a terhelt a szükséges engedéllyel nem rendelkezett (azzal nem is rendelkezhetett), ezért a törvényi tényállás ezen eleme is megvalósult.

[68] 4.2. Nem megalapozott a büntetőjogi tényállást kitöltő háttérjogszabály ismeretének – a terhelt viszonylag alacsonyabb iskolázottságából levezetett – hiányára, ezen keresztül pedig a szándékosság (bűnösség) kizárására irányuló védői hivatkozás sem.

[69] A bűncselekmény tettese bárki lehet, aki a tevékenység folytatására engedéllyel nem rendelkezik. E vonatkozásban a Btk. 408. §-a további megszorítást nem tartalmaz. Természetesen a tevékenység engedély birtokában végzett akkor is, ha az a jogi személy (tipikusan pénzintézet) rendelkezik a felügyeleti szerv engedélyével, ahol a kölcsönnyújtással foglalkozó személy (pénzügyi intézmény) alkalmazásban áll.

[70] A jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntette csak szándékosan követhető el, az elkövető tudatának az ügyletek lényeges tartalma mellett arra is ki kell terjednie, hogy a magatartása törvénybe ütközik, a pontos szabályok ismerete azonban nem feltétel.

[71] A védő a szándékos elkövetést alaptalanul vitatta arra hivatkozással, hogy a terhelt nem volt tisztában a jogszabályban előírtakkal, így azzal, hogy a pénzkölcsön nyújtása ebben a formában engedélyköteles.

[72] Ezzel kapcsolatosan a másodfokú bíróság helyesen fejtette ki, hogy a terhelt tudatában a más jellegű foglalkozása ellenére fel kellett merülnie annak, hogy a pénzkölcsön rendszeres nyújtásának jogszabályi feltételei lehetnek.

[73] A jog alapvető szabálya, hogy annak nem tudása, a jog által előírt kötelezettségek teljesítése alól nem mentesít; a jogszabályok megismerésének lehetősége pedig bárki számára biztosított. A büntetőjogi normák általában az életviszonyok olyan általános területeivel kapcsolatosak, ahol nem merül fel, hogy az arra vonatkozó háttérszabályozást az elkövető nem ismeri, például a tulajdonviszonyok vagy mások becsületének megsértése. A pénzügyi tárgyú jogszabályok speciálisak lehetnek, amennyiben a keretdispozíció kitöltésével határozzák meg a büntetőjogi norma érvényesülési területét, és jelölik ki a büntetendő magatartást is (vagyis azt, hogy mely szabály vagy szabályok megsértése bűncselekmény).

[74] Mivel a büntető anyagi jog szabályainak a Btk. személyi hatálya (Btk. 3. §) alá tartozó bármely személy, illetve adott bűncselekmény személyes kvalifikáltsággal rendelkező elkövetője számára értelmezhetőnek kell lennie, kiemelt szerepe van a normavilágosság követelményének.

[75] A büntetőjogi tárgyú normák tartalmával szembeni alkotmányos követelményekre vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlat értelmében a büntetőjogi szankció kilátásba helyezésével tilalmazott magatartást leíró diszpozíciónak határozottnak, körülhatároltnak, világosan megfogalmazottnak kell lennie. Egyértelmű üzenetet kell tartalmaznia, hogy az egyén mikor követ el büntetőjogilag szankcionált jogsértést. Ugyanakkor korlátoznia kell az önkényes jogértelmezés lehetőségét a jogalkalmazók részéről {legutóbb: 31/2021. (XII. 1.) AB határozat, Indokolás [70] bekezdés}.

[76] Az Alkotmánybíróság a 31/2015. (XI. 18.) AB határozatában a büntető keretdispozíció kapcsán fejtette ki, hogy a kerettényállásos kodifikációs technika alkalmazása, vagyis az, hogy a büntetni rendelt magatartás egy-egy elemének tartalmát nem maga a büntető törvény, hanem más jogág törvényei, vagy alacsonyabb szintű jogszabályai határozzák meg, „önmagában és általánosságban” nem ellentétes a jogbiztonság követelményével. „A keretdispozíció bizonyos esetekben elkerülhetetlen megoldás. Lehet kívánatos cél, de semmiképpen nem lehet minden bűncselekmény esetén alkotmányosan előírt követelmény, hogy a Különös Részben szereplő bűncselekményi diszpozíció minden elemét maga a büntetőtörvény határozza meg.” A jogbiztonság elvéből fakadó követelmény ugyanakkor, hogy „a büntetőjog által védett jogtárgy és a szankcionált magatartás a

jogalkalmazó számára határozottan, világosan, és körülhatároltan kiderüljön” {Indokolás [51] bekezdés}.

[77] Mindezek figyelembevételével a Kúria megállapította, hogy jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntette vonatkozásában alkalmazandó háttérjogszabály a jelen ügyben elbírált cselekmény – pénzkölcsön hasznoszerzési céllal történő rendszeres nyújtása – tekintetében egyértelmű és bárki számára értelmezhető fogalmakat és korlátozásokat tartalmaz. A Hpt. ugyanis – a már idézettek szerint – meghatározza az engedélyhez kötött pénzügyi szolgáltatás közérthető fogalmát [Hpt. 3. § (1) bekezdés], az annak részelemét alkotó üzletszerűség fogalmát [Hpt. 6. § (1) bekezdés 116. pont], valamint a pénzkölcsön definícióját is [Hpt. 6. § (1) bekezdés 40/b) pont]. Egyértelmű szabály az is, hogy pénzügyi szolgáltatásra csak meghatározott jogi személyek (pénzügyi intézmények) jogosultak [Hpt. 7. § (2) bekezdés], vagyis természetes személyek erre még csak engedélyt sem kaphatnak.

[78] Ezért különös szaktudás nélkül is eldönthető, hogy melyek a rendszeres pénzkölcsön nyújtásának jogszabályi feltételei, ideértve az üzletszerűség fogalmát is. Így alaptalan az ennek nemtudására hivatkozás a büntetőjogi felelősség kizárása céljából.

[79] Ehhez képest – ahogy arra a Kúria már utalt – a terhelt szándékának a jogilag jelentős tényekre kellett kiterjednie, így a kölcsönnyújtás (szerződéses) feltételeire, az ebből eredő haszon (kamat) megszerzésére, annak rendszerességére (ami az üzletszerűség további feltétele). Ezekkel pedig az ügyleteket személyesen megkötő terhelt nyilvánvalóan tisztában volt, ilyen tudati tény hiányára a felülvizsgálati indítvány nem is hivatkozott.

[80] Emellett a Kúria – a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakkal egyetértve – utal arra is, hogy a pénzkölcsön rendszeres, haszonalapú nyújtásának feltételeit a korábbi, 1997. január 1. napjától hatályban volt régi Hpt. (a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény) is hasonlóan szabályozta. Ezért az a törvényi szabályozás, amely szerint a tevékenység engedélyköteles, nem tekinthető újnak, immár több évtizedes múltra tekint vissza. A jogszabály ismeretének hiánya emiatt sem eredményezhet büntetlenséget.

[81] A Kúria megjegyzi azt is, hogy a felügyeleti és engedélyezési jogkörben eljáró Magyar Nemzeti Bank az egyedi ügyekben kért állásfoglalásait az internetes honlapján – anonimizált formában – közzéteszi, amely alapján szintén bárki tájékozódhat az illetékes szerv egyes jogkérdésekben elfoglalt álláspontjáról.

[82] Mindezek alapján a terhelt védőjének a bűncselekmény törvényi tényállási elemek hiányára alapított felülvizsgálati indítványa alaptalan.

[83] 4.3. A védő a tényállási elemek hiánya mellett hivatkozott arra is, hogy a bűncselekmény általános fogalmi elemei közül a társadalomra veszélyesség sem állapítható meg az adott esetben, ezért a cselekmény nem bűncselekmény.

[84] A bűncselekmény tényállási elemei meglétének a vizsgálata megelőzi a társadalomra veszélyesség vizsgálatát (EBD 2014.B.20.). Ezért a Kúria a terhelt cselekményének társadalomra veszélyességével a magatartás tényállászerűségének – és az ezt támadó felülvizsgálati indítvány alaptalanságának – megállapítását követően foglalkozik.

[85] A Btk. 4. § (1) bekezdése a bűncselekmény fogalmát határozza meg, amely szándékosan vagy – ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli – gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre e törvény büntetés kiszabását rendeli.

[86] Társadalomra veszélyes cselekmény pedig az a tevékenység vagy mulasztás, amely mások személyét vagy jogait, illetve Magyarország Alaptörvény szerinti társadalmi, gazdasági, állami rendjét sérti vagy veszélyezteti [Btk. 4. § (2) bekezdés].

[87] A társadalomra veszélyesség alapvetően objektív kategória, amelynek absztrakt jellegét és mértékét maga a törvényhozó értékeli akkor, amikor különböző cselekménytípusokat alapul véve a Btk. Különös Részében egyes bűncselekményekre törvényi tényállást állapít meg, és azokra büntetőjogi joghátrány alkalmazását rendeli. A tényállásszerű, jogellenes cselekmények általában szükségszerűen sértik vagy veszélyeztetik az adott jogi tárgyat, következésképpen társadalomra veszélyesek (EBH 2018.B.1. indokolás).

[88] A társadalomra veszélyesség vizsgálata elsősorban a védett jogi tárgy és az elkövetési magatartás (méltányolható) körülményeinek összevetését jelenti, az elkövetés egyedi jellemzőinek feltárását, amely alapján a tényállásszerű cselekmény nélkülözheti a konkrét esetben a társadalomra veszélyességet, ezért a bűncselekmény megállapítása, illetve az elkövető megbüntetése a törvény céljával ellentétes lenne.

[89] A másodfokú bíróság helyes érveléssel mellőzte az elsőfokú ítélet indokolásából annak fejtegetését, hogy a barátoknak, kamatra adott kölcsön eleve erkölcstelennek minősül {másodfokú ítélet [23] bekezdés}. Az adott esetben – ahogy arra a Legfőbb Ügyészség is rámutatott az átiratában – erkölcsileg kifogásolhatónak a kikötött kamat (visszafizetendő összeg) jegybanki alapkamatot messze meghaladó mértéke tekinthető. A bűncselekmény társadalomra veszélyességét azonban nem önmagában a cselekmény erkölcsi elítélendősége jelenti, hanem a kiindulási alap az, hogy a bűncselekménnyé nyilvánított cselekmény eleve (absztrakt módon) veszélyes a társadalomra, sérti a védett jogi tárgyat, azonban az ügy egyedi körülményei ezt a társadalomra veszélyességet csökkenthetik vagy akár meg is szüntethetik.

[90] A jelen ügyre vonatkoztatva nem kétséges, hogy a cselekmény társadalomra veszélyességét nem szünteti meg az a körülmény, hogy a terhelt nem bárkinek, hanem kizárólag munkatársai vagy volt munkatársai részére adott kölcsönt, ezzel önként korlátozva a tevékenységi körét. Más szóval a védett jogi tárgy szempontjából annak nincs jelentősége, hogy a terhelt négy kollégájának vagy négy számára ismeretlen személynek adott rendszeresen pénzkölcsönt. Erre tekintettel pedig a társadalomra veszélyesség hiánya szóba sem jöhet.

[91] Annak a védői hivatkozásnak sem volt jelentősége az ügyben, amely szerint az adósoknak objektív lehetősége volt visszafizetni a kölcsönt, kamatokkal együtt, illetve a kikötött kamat nem veszélyeztette az adósok „helyzetét”. A jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntette törvényi tényállásának ugyanis nem eleme az ügyfelek teljesítési képessége, vagyoni-jövedelmi helyzete (szemben az uzorabűncselekménnyel). A törvényi tényállás kifejezetten és elsősorban a pénzügyintézetek működését, annak szabályosságát védi. Ez pedig független attól, hogy a terhelt adásai a felvett kölcsönt visszafizették-e, ha pedig nem, akkor annak mi volt az oka. Hasonló okból annak sincs jelentősége, hogy a terhelttel szerződő személyek a terhelt cselekményét helytelenítették vagy arra segítségként tekintettek.

[92] A Legfőbb Ügyészség helyesen utalt arra is, hogy a bűncselekmény jogi tárgya az adósok védelme is. A Magyar Nemzeti Bank által engedélyezett és felügyelt pénzügyintézetek ugyanis szigorú, a szerződő hitelfelvevők érdekeit is védő szabályok szerint, írásbeli szerződés mellett végezhetnek hitelezést. Nyilvánvalóan a magánszemély által részben szóban, „baráti alapon”, ám egyoldalúan előnyös feltételekkel nyújtott szerződésekkel, felügyeleti szerv ellenőrzése nélkül történő működés is társadalmi érdeket veszélyeztet.

[93] Az elbírált cselekmény tehát bűncselekmény, annak konkrét társadalomra veszélyessége a továbbiakban büntetéskiszabási szempont, amely – törvényt sértő büntetés hiányában – önmagában felülvizsgálat tárgyát nem képezheti.

[94] 4.4. A felülvizsgálati indítványát a védő arra is alapította, hogy a terhelt büntethetőséget kizáró ok, a cselekmény társadalomra veszélyességében való tévedés miatt

nem büntethető. E körben részben arra hivatkozott, hogy a terheltnek nem állt módjában megismerni a keretdiszpozíciót kitöltő „alacsonyabb szintű” jogszabályt.

[95] Ezzel kapcsolatosan a terhelt szándéka kapcsán már kifejtettekre utal a Kúria azzal, hogy a vonatkozó – egyébként törvényi szintű – szabályozás ismeretének hiánya önmagában a cselekmény társadalomra veszélyességében való tévedést nem alapozza meg.

[96] A védő további, a kamatkikötéssel kapcsolatos felvetése sem alapozza meg a társadalomra veszélyességben való tévedést, az alábbiak miatt.

[97] A Btk. 20. § (2) bekezdés szerint nem büntethető, aki a büntetendő cselekményt abban a téves feltevésben követi el, hogy az a társadalomra nem veszélyes, és erre a feltevésre alapos oka van.

[98] A felülvizsgálati eljárásban a ténybeli és a jogi tévedésre mint büntethetőséget kizáró okra abban az esetben lehet hivatkozni, ha a jogerős tényállás tartalmaz olyan ténybeli körülményeket, amelyek alkalmat adhatnak ilyen jogkövetkeztetés levonására (BH 2011.183.).

[99] Ebből következően, ha az irányadó tényállás nem rögzít olyan körülményeket, amelyek alapján következtetés vonható arra, hogy a felrótt bűncselekmények esetében a terhelt tévedésben volt, vagy lehetett volna, akkor az erre való hivatkozás nem vezethet eredményre.

[100] A társadalomra veszélyesség tudata alatt egyaránt értendő akár a cselekmény jogellenességének, akár a társadalmi megítélésének tudata vagy a cselekményhez kapcsolódó erkölcsi rosszallás ismerete. Az elkövetőnek a magatartása tilalmazott voltát kell felismernie. Ebből következően a társadalomra veszélyességben való tévedést kizárja a cselekmény jogellenességének, erkölcsellenességének, társadalmi helytelenítésének vagy ezek bármelyikének a felismerése {BH 2022.256. [85] bekezdés, BH 2015.92.I.}.

[101] A bírói gyakorlat szerint a tévedés alapos okból származik akkor, ha az adott jogterületen működő hivatal, állami szerv az adott ügyletre vonatkozóan az ügyfélnek téves tájékoztatást ad, vagy olyan tartalmú (olyan indokolással ellátott) határozatot hoz, amely alapján a saját tevékenysége jogszerűségét alappal feltételezhette az elkövető. Így a Legfelsőbb Bíróság eseti döntése szerint a cselekmény társadalomra veszélyességében való tévedése folytán nem büntethető a terhelt a csak szándékosan elkövethető adócsalásért, ha a büntetőjogi keretrendelkezést kitöltő adójogszabályban alapos okból – az adóhatóság határozatának tartalmára figyelemmel – tévedett (BH 2004.311.II.).

[102] Nem büntethető az sem, aki ügyvéd jogszerűtlen tanácsa alapján – a tanács jogszerűségében bízva – követ el bűncselekményt, mivel az ügyvédi tanácsra tekintettel a cselekményt abban a téves feltevésben követte el, hogy az a társadalomra nem veszélyes (BH 2018.216.II.).

[103] Nem alapoz meg ugyanakkor önmagában büntethetőséget kizáró okot, ha az elkövető – az egyébként egyértelmű – jogszabályt maga tévesen értelmezi, illetve figyelmen kívül hagyja.

[104] A jelen ügyben a tényállás nem tartalmaz olyan tényt, körülményt, a terhelttel történt bármilyen közlést, amely alapján a terhelt alappal feltételezhette, hogy a cselekménye a társadalomra veszélyességet nélkülözi.

[105] E körben a védő tévesen hivatkozott a BH 2002.423. szám alatt közzétett eseti döntésre. Ennek II. pontja szerint a jogosulatlan pénzügyi szolgáltatási tevékenység büntetésével kapcsolatban a társadalomra veszélyességben való tévedés megállapítására nincs alap, ha az elkövetők nem ismerik ugyan a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásról szóló

törvény (Hpt.) rendelkezéseit, de a kamatos kamat felszámításával kapcsolatban felismerik a magatartás jogellenességét, és annak veszélyes vagy erkölcstelen voltát.

[106] Bár hasonló jogi környezetben született az eseti döntés, annak tényállása eltérő. Az is megállapítható, hogy a Legfelsőbb Bíróság nem mondta ki elvi élel azt, hogy amennyiben az elkövető nem köt ki ún. kamatos kamatot, akkor a pénzügyi tevékenysége mibenlétét (és büntetendőségét) illetően tévedésben van. Logikailag hibás ezért a védő azon következtetése, hogy amennyiben kamatos kamat nélküli az üzletszerűnek minősülő kölcsönnyújtás, a bűncselekmény nem valósulhat meg, mert az elkövető ekkor nincs tisztában a cselekménye társadalomra veszélyességével.

[107] A jelen ügyben a terhelt ugyan kifejezetten nem kötött ki kamatos kamatot, azonban a ténylegesen visszakövetelt összeg alapján a szokásos kamatot lényegesen meghaladó, több esetben évi 100-200%-os ügyleti kamatnak megfelelően megemelt visszafizetendő pénzösszegben állapodott meg. Mindez pedig, a rendszerességre is figyelemmel – függetlenül a kölcsönnyújtások „részben baráti” alapjától – a társadalomra veszélyességben tévedést éppenhogya cáfolja.

[108] Az irányadó tényállás alapján nem volt olyan egyéb körülmény sem megállapítható, amelyre a terhelt a társadalomra veszélyességben való tévedését alapozhatta volna, ilyenre a felülvizsgálati indítvány sem hivatkozott. A felülvizsgálati indítvány tehát ebben a részében is alaptalan.

[109] A kifejtettekre tekintettel a terhelt bűnösségének megállapítására a Btk. 408. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott jogosulatlan pénzügyi tevékenység büntetében a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése nélkül került sor. A minősítés mindössze arra a kiegészítésre szorult, hogy a terhelt a törvényhely 1. fordulatába ütköző cselekményt követte el, mivel kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységet nem végzett.

[110] 5. A Kúria hivatalból elvégzett vizsgálata során felülvizsgálatot megalapozó további feltétlen eljárási szabálysértést [Be. 649. § (2) bekezdés] sem észlelt.

[111] IV. Mindezek alapján a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a felülvizsgálati indítványt részben kizártnak, részben megalapozatlannak találta, ezért a megtámadott határozatot a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[112] A Kúria az ügyben öttagú tanácsban járt el [a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdés, a Kúria ügyelosztási rendje IV.6. pont].

[113] A végzés elleni fellebbezés a Be. 6. § (4) bekezdésére figyelemmel kizárt, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 652. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria – a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén – az indítványt érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2023. december 5.

Dr. Domonyai Alexa s.k. a tanács elnöke, Dr. Tuba István Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró, Dr. Kardos Andrea s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró